

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

CATALUNYA I LA GUERRA

Padrinatge col·lectiu de pobles

Soldats francesos construint una trinxera.
A l'esquerra X el voluntari català Pere Augusti

Grup de ferits i mutilats de la guerra.
A la dreta X el voluntari català Angel Martínez

GRAN i meritíssima és la obra vostra en favor dels voluntaris catalans i dels soldats dels països invadits; i, com tota obra bona, no solament serveix la causa a la qual és destinada l'acció benefactora, més ne serveix d'altres alhora; puix, a més del bé que als legionaris i soldats de la justícia proporciona, mantenint ensem l'esperit d'abnegació i sacrifici heròic de tots, contribueix, en gran manera, a la victòria, ara i després, més tard, no gaire, quan l'acció definitiva dels valerosos exèrcits dels fills de la pau faci honor complet a la representació del dret i de la llibertat dels països en nom dels quals lluiten...

La obra vostra serveix també a Catalunya subratllant l'acte dels voluntaris germans nostres i evitant que es digui que, mentre la terra catalana de la banda del Migdia de la França dona a la bona causa del món un Jofre, l'altra part vessant dels Pirineus, ni se'n recorda de l'acció que els fills de la patria mare realitzen...

Molt bé. Se comença a parlar d'apadrinament entre viles. En aquest sentit, jo crec que podrieu fer molta feina i de la bona, iniciant, a Barcelona, un moviment que seria, en llurs dos caràcters intern i extern, de gran virtut...

Els catalans tenim molt interès en borrar, a Bèlgica, les malifetes del funest Duc d'Alba, fets d'alta immoralitat social i humana que no, perquè no fossin executats per nosaltres, del-

xen, ara, no-res-menys, de fer-nos un tort.

Barcelona és rica, i ha trobat, sempre, una gerra plena d'or per a les malvestats del centre... Per què no trobaria, ara, unes quantes unces per a alguna d'aquelles xamoses viles belgues que tant han patit, i que pateixen, en-

El voluntari català Lluís Soldevila

care, de les seves ferides, ni més ni menys que els homes caiguts en el camp de batalla?...

No es tracta, en aquest cas, però, de donar els diners precisament, sinó de la reconstrucció d'un barri, per exemple, de reconstituir un monument, quan no fos més que la reedificació d'una senzilla escola al mig d'una vileta...

Els nostres arquitectes, que tant han après i, alguns, pres... a Bèlgica, podrien interessar-s'hi, i, ja que els alemanys pretenen reconstituir, imponent, però, a tot, el seu estil ciclòpic, la qüestió, intervenint-hi els artistes catalans, podria pendre una volada ben distinta i apassionar, ensem, fins els esperits menys disposats a interessar-se per les víctimes dels prussians imperialistes, militaristes.....

Per què el notable arquitecte Font i Gumà — que sabem, de cert, que veu amb simpatia profunda aquest propòsit magnífic d'apadrinament col·lectiu de pobles — i àdhuc l'Associació d'Arquitectes de Catalunya no podrien intervenir en aquesta obra lloable?

I per què no podrieu ésser vosaltres, catalans, els que maduressiu i propaguessiu semblant idea a casa nostra?

Hi ha tanta poesia a les planuries belgues i a l'esperit dels belgues internats, que l'ànima dels nostres homes, per un efecte reflexe, ne sortiria sadollada només amb el contacte.....

FREDERIC PUJULÀ I VALLÈS

UNA OPINIÓ I UNA REFUTACIÓ

Cal tocar de peus a terra

EN plena activitat reorganitzadora, obligada pels darrers esdeveniments polítics de Catalunya, i també pel noble afany d'impulsar el nacionalisme fins a conseguir ben endigar totes les seves modalitats, alguns diaris han obert plebiscits. Aqueixos plebiscits són una prova més de la general desorientació, que no permet sortir l'home o els homes que puguin condensar, en aquests moments, una política democràtica, al costat, o enfront, si així es vol, de la política de la Lliga Regionalista, i els inadaptats a aqueix organisme resten esmaperduts. Llur valor social és efectiu només el dia d'eleccions, valor negatiu, perquè, sovint, accepta la papereta, oferta a darrera hora, d'aquells que no encarnen bé llur sentir, resolent, a corre-cuita, sense entusiasme ni fe, allò que és de tant valor.

I és endebedades cercar unitat, ferma i homogenitat, per a realitzar profitosa acció amb les idealitats d'ordre polític social, bò i volent amalgamar-les al nexa nacionalista, davant del qual, sortosament, encare podem estar d'acord.

És evident que el nacionalisme camina vers modalitats noves que enliren més encare llur valor als ulls dels no catalans i aplanen el camí. El caient progressiu d'avui era, en temps passats, una temeritat i una gosadia per als pocs que ja pensàvem progressivament, i avui, no solament és cosa admesa afirmar-ho així, sinó que es considera com a únic punt d'obrir i nort per arribar a grans efectivitats que en l'ordre social seràn un fet a Catalunya.

Els esperits forjats a la faïç democràtica, influenciats per les elementals doctrines Volneianes, per les Proudhonistes i les Marxistes, entreteixits amb els que han trobat el seu aturador en els llibres dels Bourgeois, Gide, Floquet... i fins els moderníssims que han pogut palatejar ja fruits del nostre hort, que han pogut enlluernar-se amb les concepcions ideològiques dels pensadors moderns catalans, fins a creure propies les doctrines dels Martí i Julià, Coromines, etc., és clar que són el millor llevat per a fer de davantera a la nostra moderna democràcia catalana, francament socialitzant, íntegrament renovadora, amb nobles aspiracions de governar, per a poder traduir, així, en realitats les belleses retòriques del míting, de l'article, de la conferència, i efectuar les aspiracions lliberadores col·lectives i individuals.

Ara, bé; els apòstols de tot ideal necessiten qui els entengui per a seguir-los, i si certes filosofies no arrenen al cor del poble és a causa d'ofrir-les, com certes llavors a la terra, amb closca i tot, i d'aquí ve que una mena de commiseració burleta i una decidida animositat sigui la impressió immediata que ofereix un públic al predicar-li ideologies que no són per a torturar llur magí afadigat i sí per a fruir-les amb els sentits.

Lloc, temps, ambient, preponderància de l'intern al sacrifici de l'extern que l'esguard pot valorar d'un cop d'ull són factors que limiten al nombre d'intel·ligències que poden

capir-la la utilitat de la obra que es va construint.

Malgrat i llur miopia, les multituds són devotes de l'estètic, i, prescindint de la estètica, de l'extern, no encarnen els ideals, per enlairats i humans que siguin; així com els quintaessenciats perfums produeixen oïts a molts odorats que es delecten amb els de la viola boscana.

El moviment progressiu a Catalunya i per Catalunya s'ha de fonamentar en Catalunya mateixa, i exigeix un dur treball de forja, educatiu, des de dalt, perquè des de baix els fruits tardans impacienten i afadiguen; cal feinejar oferint exemples vius; més clar, per a que no sembli que donem com a resolt el problema de la escola, cal anar aon es dicten lleis, i allí cercar el contacte, oferir i acceptar l'apoi dels prou humans i forts per a sentir-se, avui, revolucionaris, i des d'allí imposar la educació per força, l'amor al desvalgut per moral social, la protecció a la infantesa per humanisme, el respecte als irracionals i a les plantes i flors per refinament de sentiments, a la velleja per deure, respecte i egoisme, l'amor al treball per justícia, posant valerosament frè a les ambicions dels homes per a que no puguin legalment (?) apoderar-se del d'altri.

Abastament s'ha demostrat que la trajectòria de les actuacions pretèrites era errada i vella al néixer; per això mateix han durat menys que qualsevol tertúlia de cafè, servint només per a enlairar alguns inconeguts als que Catalunya ha ungut d'una plus valua «allà dalt», per a treure dels llocs d'honor a malhaurats patricis, que cal reconquerir al servei actiu, i, finalment, per a que unes joventuts improvisades donessin expansió a les seves precocitats, sense profit ni per a elles mateixes.

La Lliga Regionalista, a la seva faïç, és una força per a Catalunya, força de franca modalitat conservadora, dretista, acomodaticia, i amatent als interessos de la classe burgesa, de la qual es nodreix; negar aquesta evidència és una estèril follia, car si els elements socials arredoçats a la Lliga fossin clarament en contra de Catalunya, que no els hi sabem veure, la feina a fer seria més llarga.

Si s'inspiren en Catalunya, els homes de llibertat ho veuràn així, si no, pitjor per a tots. Els encarriladors de la nova modalitat que va congriant-se han de tenir prou braó per a anar, amb les democràcies de Catalunya, aon calgui, sense valladars que els aturin i aprengent molt de la Lliga, per a efectuar-ho en sentit invers, partint des de la classe mitja en avall, com la Lliga va d'allí cap amunt, no oblidar els defectes i les virtuts de les gentades, de l'home d'ara; de no fer-ho així, no tocaràn de peus a terra i res positiu assoliràn.

La Catalunya d'ara reclama urgent i imperiosament la consolidació de llur democràcia, i s'han de desenganyar els que volen fer diaris catalanistes escrits en castellà; aquí s'ha de laborar per Catalunya i pels catalans o contra l'espirit d'una cosa i altra; no són viables apeçaçaments a vells programes etiquetats de nou de nacionalisme o autonomisme, al servei de modalitats derivades de la vella escola espa-

nyolista. Els programes de cap a la meitat del segle XIX són una llunyania d'arxiu.

La dreta, en el sentit acceptat per l'ús, amb la Lliga, és un fet irrefutable; la esquerra, que també ja s'ha dit com s'ha d'inspirar, cal iniciar-la una i única, potent i ardida; són les dures forces polítiques possibles a Catalunya; com a força d'unió i centre de convergència, la Unió Catalanista. Que meditin els homes, enfondint en la qüestió i fallant sense prejudicis de capelleta, ben serenament i tocant de peus a terra.

Per Catalunya i perquè ho exigeix la idiosincràcia del nostre poble, s'ha d'emmotllar la democràcia irreductiblement intransigent en els ordres polític, social i religiós, culta i tolerant, és a dir, a la catalana, ni demagogia ni esbogerrament, serena i masclé, conscient i ben orientada vers la modalitat republicana socialitzant, per a segellar la forma de govern autònom de la Catalunya futura.

No fomentem una democràcia fanfarrona i búbxara, dòcil instrument dels expoliadors del poble, fills o no de la mateixa terra; no insolent i descarada a estil de jacobí; borrem dels Diccionaris el mot de xurma, fauna conresada per a assegurar, en llurs poltrones, els privilegiats, els titelles d'aquest tinglado de farsa de fira que es diu per mal nom societat, emparadora dels grans monopolis i dels trusts d'escanya pobres.

A la feina, més tocant de peus a terra!

J. GRANT I SALA

❖ ❖ EPILOGANT

El camí del nacionalisme català

UNES paraules, unes concretes paraules, han d'epilogar el precedent article del nostre amic Grant i Sala. No ens referirem, en el més mínim, a tot quant són afirmacions que posen de manifest el criteri personal de l'articulista pel que fa referència a orientacions esquerristes, ni tampoc en el que constitueixen els punts d'obrir des d'aon, l'autor de l'article que precedeix a aquestes ratlles, jutja les actuacions dretistes de la Lliga Regionalista. I és que, a les planes de LA NACIÓ, se pot, sempre, fer exposició d'idees i impressions que, tot naturalment i tenint un alt valor, des del moment que suposa la exteriorització del particular pensar de qui les afirma, no suposen, ni molt menys, en absolut, el criteri i la opinió que guia i dirigeix el nucli redactor d'aquest setmanari.

Volem dir, doncs, que no hem de refutar, ara, cap concepte agè, podríem dir-ne, a la essencialitat de la nostra actuació nacionalista-socialista, o el que és igual: a les proclamacions fetes per la Unió Catalanista en el Missatge aprovat en el memorable Consell General del 3 de Gener de 1915.

Tenim manifestada, ja fa temps i diverses vegades, la faïç de concebre els nuclis d'esquerra; tenim, aiximateix, exterioritzada la nostra aversió per l'actuació dretista dels re-

gionalistes, i no pas, certament, pel senzill fet d'ésser dretistes i sí, principalment i abans que tot, per la forma desviada, tant en el sentit social com nacionalista, amb que aquella actuació de dreta de les forces regionalistes va desplegant-se a la sina de l'acció política general de Catalunya.

Emperò sobre el que sí volem formular, en aquest moment, una mena de polèmica, d'amistosa polèmica, és en el que en Grant se refereix al que ha d'ésser la Unió Catalanista.

Excessivament, massa excessivament, ja ha començat a divulgar-se la idea de fer, novament, de la Unió Catalanista, el que en Grant i Sala ne diu «força d'unió i centre de convergència». Aquesta teoria ja és vella, i, a més — és el nostre lleial i sincer parer —, és xorca en resultats pràctics. Pel que es veu — amb tots els respectes volem dir-ho —, la experiència política que suposa la permanència, durant llargs anys, de la Unió en aquest terreny que, ara en Grant, i abans, pocs dies abans, *La Veu de Catalunya*, la posava, no diu res als elements de la Unió Catalanista que, després d'haver votat el Missatge més amunt al·ludit, troben, en aquests temps de innegable crisi per a la Unió, que ha de tornar-se enrera fent esdevenir, de nou, la Unió Catalanista damunt el plànol aon l'Assamblea de Tarragona va fracassar i en el mateix plànol aon les forces catalanistes de diversa modalitat partidista no volien conviure. Entenem errada, errada de debò, aquesta opinió, i no cal dir que, si dins de la organització actual de la Unió aquest cas se presenta a debat, el nostre esforç, la nostra voluntat i la nostra acció seran irreductiblement contràries a que es modifiqui en el més mínim l'actuació francament, clarament determinada com a nacionalista-socialista.

No se'ns digui, en el cas concret de la opinió de l'amic Grant que refutem, que no s'ha dit el que nosaltres afirmem. No s'ha dit ben clar — d'això ens ne dón l'ànima — que s'anava, o potser més ben dit, que hi havia elements que anaven, que perseguïen la rectificació de tàctica, de criteri, d'actuació de la Unió Catalanista... No; no. Volem dir-ho perquè ens apena la continua divulgació que, mutuament, se fan alguns dels seguidors de la Unió Catalanista, respecte al canvi de tàctica, al fer-se enrera, la Unió, dels acords que, per majoria absoluta, adoptà en el també esmentat Consell General del 3 de Gener de 1915.

A la Unió Catalanista només la concebim de dugues maneres: morta, anul·lada, desapareguda o viva i actuant persistentment, tal com ho hem fet nosaltres d'ençà de la nostra aparició, en pro d'un criteri francament d'esquerra, puix entenem que el nacionalisme integral que nosaltres propaguem sols pot triomfar portant adherit a la espiritualitat llur un sà i pregón contingut social que només pot integrar-se-li actuant d'una faïçó francament esquerrista i clarament determinada com el que som: nacionalistes-socialistes de Catalunya que la volem fer triomfar per a poder aportar al general avenç ideològic del món una característica humanament resumidora del que són anhels lliberadors, emancipadors, dignificadors, justiciers...

Aquestes són les nostres paraules i aquest és el resum del nostre pensament en qüestió de tanta transcendència com aquesta a que ens referim. Som aimadors, som propagadors de les modernes idealitats que han obert un camí amplíssim per al nacionalisme català, i d'aquest camí no ens volem moure i per aquest camí seguirem, apressant el pas, si convé, per tal que l'acció del temps no operi damunt la consciència del nostre poble una acció adormidora, anestesiadora de la voluntat nacional, que voldríem veure-la, sempre, amorosa i humaníssima.

Per a la orientació de les democràcies de Catalunya

EL PENSAMENT CATALÀ MODERN

CONTINUEN publicant-se, en el diari *El Poble Català*, notables opinions, degudes a la ploma de benvolguts amics nostres, respecte a les orientacions que cal que adoptin aquells agrupaments polítics que, en la nostra terra, vulguin fer-se ressò de les tendències esquerranes que han de constituir la base primordial d'una actuació político-social que, empresa pels homes de Catalunya, faci triomfar la veritable afirmació nacionalista catalana.

En F. Rosell, en un article que porta per títol «Les esquerres», aparegut en l'edició de *El Poble Català* corresponent al dia 24 d'Agost, diu:

«Hi ha hagut i predomina, encare, en el nostre poble, una concepció equivocada del què deu ésser una esquerra. Cada vegada que el problema de les esquerres s'ha plantejat, la generalitat no s'ha sapigut sostreure de la tradicional concepció de la política esquerrana, sense parar gaire esment en l'evolució dels temps que cada dia engendra nous principis emanats de la nova concepció de la vida, que les seves exigències fa suggerir.

Volguer regonèixer, avui, una efectivitat als valors d'un dia; obstinar-se a concedir bel·ligrància a elements que no tenen altre «valor» i defecte que l'ésser històrics; pretendre respectar tradicions que es defensen amb vehemència, és, senzillament, volguer el fracàs de les coses noves, ja que són bastides damunt de fonaments corcats, i són sostingudes i defensades per gent que, per la seva tradició, no poden ésser més que elements disolvents, valors negatius del partit que ha tingut el desacert d'acceptar-los en el seu sí.

Unir elements dispersos és un gros perill per a la pròpia unió, quan a l'afirmar els principis constitutius no es fa amb una absoluta intransigència. Si bé es diu que transigir és governar, les més de les vegades porta el fracàs la transigència. Acceptar atenuants a la ideologia que és l'ànima d'un partit polític, és condemnar-lo a un raquitisme etern, a un no ésser, a una mort tan prematura com alevosa. És impossibilitar immediatament l'acció perquè ja hi manca la voluntat, i, per tant, no hi ha eficàcia; i un partit sense eficàcia no té dret a existir i si no sab morir honrosament se l'ha de matar.

Les col·lectivitats es formen per a influir en la vida del poble per a determinar-hi les modifi-

cacions necessàries que han de conduir-lo cap a un major benestar, cap a l'anhelada justícia.

Pretendre, per altra part, donar consoldesa a una actuació d'esquerra sense tenir en compte la constitució present de la col·lectivitat humana, és enganyar al poble. La societat té dos elements constitutius: les classes burgeses i les classes populars; volguer fer una esquerra sense acceptar per endavant aquesta classificació única, és caure en el defecte de crear una esquerra que sols es diferencia de la dreta, pel nom i per quatre lirismes vermells tan ridícols com passats de moda. La forma republicana considerada en abstracte, és tan negativa com la forma monàrquica; per a que la República sigui una efectivitat que determini un benestar al poble, ha de tenir per base el problema social; una República que no sàpiga resoldre, si és que ja no va en camí de la solució, les qüestions socials; que no accepti integralment les aspiracions socialistes imprescindibles, avui, a tot partit esquerrista, és una República burgesa, negativa, que d'esquerra només en tindrà el nom, però mai aquella efectivitat que és la característica dels agrupaments esquerrans de la moderna política.

Les esquerres moderades què són sinó filloles de la dreta, és a dir, dretes vergonyants? Si precisament el fracàs de les esquerres a Catalunya no ha tingut altra causa que la manca de consistència en les llurs ideologies, ja que no actuaven com a esquerres, sinó com a dretes disfregades amb robatge vermell. S'han volgut aprofitar desferres històriques molí respectables per l'edat, però que són un lastre tan feixuc com inadaptable als corrents de la política moderna; i, en el cas particular del nacionalisme republicà, han sigut un mitjà excel·lent per al seu fracàs ja que al concebre l'Estat-República no pensaven amb Catalunya.

Es possible fer una esquerra pura i essencialment nacionalista, però veritablement esquerrana a Catalunya?

Si els anhels de justícia, que són la característica dels homes imbuïts pels corrents moderns, saben juntar-se, el desitjat nucli esquerrà del nacionalisme de Catalunya serà creat. Hi ha una grossa ansia i unitat de punts de convergència entre uns homes que, de sempre, vénen fent els possibles per a que l'esperit lliberal del nostre poble no s'ia ofegat per l'acció avassalladora de la Lliga, mal denominada dreta catalana. Però aqueixes ansies que amb un xic de bona voluntat poden convertir-se en una esplendorosa realitat; aqueixos desitjos que són l'expressió de l'existència d'un contingut espiritual normalíssim que és impulsat per la visió diàfana de la situació present de la humanitat i de les rutes que aquesta, continuant el procés biològic, anirà seguint, porten el convenciment de que sols és possible l'existència d'una esquerra revolucionària, complexitativament considerada.

Les esquerres que, fins avui, han volgut dirigir a l'opinió lliberal de Catalunya, no han aportat la més petita renovació al contingut ideològic del nostre poble. Hi ha hagut, a més, manca de personalitat a les nostres esquerres; han sigut esquerres espanyoles, i que al fracàs formidable de aquestes, ha seguit el fracàs d'aquelles. Han sigut esquerres de Catalunya amb premsa castellana i amb propagandes bilingües; esquerres absolutament «provincianes», i amb homes d'una tan feble consistència política, que al menor incident, al més petit fracàs del partit, han anat a engroixir les fileres dels partits monàrquics de l'Estat espanyol.

ACABANT UNA POLÈMICA

La nostra intervenció

DES DEL DIA 23 del passat Agost que teníem en poder nostre les quartel·les que el volgut amic Antoni Colomer i Tutau va remetre al Director d'El Poble Català per tal que li fossin publicades en aquelles planes, des d'aon, dies abans i amb motiu de la rèplica que a un editorial d'aquell diari en Colomer hi va enviar, fou, el nostre amic, tractat un xic agrement.

Nosaltres — la nostra sinceritat proverbial ens obliga a confessar-ho — no hauríem publicat les ratlles que més avall els lectors nostres trobaràn, si en *El Poble Català* hi haguessim vist recollida la rèplica del President demissionari de la Unió Catalanista. Més, com sigui que han transcorregut una pila de dies sense que la rèplica del nostre comunicant hagi vist la llum en les columnes del diari aon nosaltres entenem que, de dret, havia de publicar-se, recollim, avui, en aquestes planes, la ja esmentada rèplica d'en Colomer, sense que el fet de la seva publicació suposí, de cap manera, la més lleu conformitat a afirmacions fetes pel nostre amic en la rèplica d'ara, ni tampoc en la rèplica anterior.

Devem dir, doncs, abans d'acabar aquestes paraules preliminars, que LA NACIÓ, que, fins ara, no s'havia immiscuit en la pública discussió del plet intern de la Unió Catalanista, inserta en les seves planes les quartel·les d'en Colomer, que afecten a la exteriorització d'aquell plet, en primer terme, per consideració personal a un bon amic nostre, i, segonament, per donar lloc a la justa defensa de qui, al nostre entendre, havia de poder defensar-se des del mateix lloc on s'originà la petita polèmica que nosaltres, ara, circumstancialment, anem a cloure.

Fetes aquestes manifestacions que entenem tenim el deure de fer i repetida noblement la nostra no conformitat amb certes afirmacions que consten en la rèplica que nosaltres publiquem i en la que, anteriorment, fou publicada per en Colomer en *El Poble Català* — i consti que de les afirmacions, origen d'aquesta discussió, que l'al·ludit diari té fetes no volem parlar-ne —, cedim l'espai que segueix al President demissionari de la Unió Catalanista.

Senyor Director de LA NACIÓ.

Ciutat.

Molt distingit company: Li quedaré agraït si se serveix insertar en el periòdic de sa digna direcció el que envió avui a *El Poble Català*, acabant, definitivament, la discussió que ha portat la publicació en dit diari d'un article que va insertar-me en la edició del dia 20 del corrent mes d'Agost.

Mercès, i queda de vostè agraït son afectíssim company

Antoni Colomer i Tutau

22 Agost 1916

Senyor Director d'El Poble Català.

Ciutat.

Molt senyor meu: *El Poble Català* del diumenge, dia 20 d'Agost, publica el meu article referent a la Unió Catalanista, pel que em crec obligat a donar-li mercès, malgrat els mòbils impulsors de dita publicitat i els comentaris que l'acompanyen. I com sia que dits comentaris posen

la qüestió en un plànol ben distanciat del que jo, amb ma sinceritat i inexperiència polemística, m'havia col·locat de bon començament, no puc pas deixar sense rèplica el que estimo, a més d'equivocat, injust i potser incorrecte.

Les següents quartel·les, començament i acabament d'una petita polèmica, pot vostè publicar-les, no com a atenció, que no m'atreveria jo a demanar, sinó com a lleugera extensió de «sa magnanimitat, qual ergull», segons propia confessió, haurà de restar més satisfet. Si ensems fa corregir les errades ortogràfiques, li quedarà doblement agraït son afectíssim segur servidor

Antoni Colomer i Tutau

President demissionari de la Unió Catalanista

22 Agost 1916

REPLICANT

El Poble Català del dia 16 d'Agost va publicar un article, en el qual, dolent-se de la continuació de la Unió Catalanista, afirma que en l'avenir serà «un pedestal de mitjanies ensuperbides», el fi exclusiu social i polític de la qual serà el gaudiment personal de l'usdefruit del llegat que avui deixa la Unió Catalanista.

Aquesta afirmació, quasi dogmàtica, per poc documentada, va motivar la meua petita rèplica publicada en *El Poble Català* del dia 20 del corrent, acompanyada d'agres comentaris i d'alguna consideració de gust poc depurat, que no crec hagin convençut a ningú respecte de la conveniència de que la Unió Catalanista desapareixi.

Aquest és, al meu entendre, el punt principal a aclarir, puix tot el de més és secundari.

Quan un organisme polític de lluita no respon a un corrent d'opinió respectable, el millor que pot fer és desaparèixer, i deu fer-ho honrosament, a temps, si no vol ésser absorbit o anul·lat. Aquest és el cas de la esquerra nacionalista, l'esplendor de la qual un dia feu concebir grans esperances per l'assoliment de l'ideal nacionalista català, i que, més tart, minat per lluites internes i pugilats de líders, va anar perdent el corrent d'opinió impulsora que, destriant i disolent les forces d'esquerra, va portar la tan discutida coalició electoral, precisament per massa capida quasi unànimement denigrada. Els resultats de la esmentada coalició em relleven de fer-hi comentaris; ara, en quant als mòbils de la mateixa, dec fer constar que jo no m'he referit ni directa ni indirectament a cap baix interès personalista; de manera, que aquesta suspicàcia té, tal volta, més fonament del que jo hauria pogut creure.

En canvi, tothom sab que la Unió Catalanista no és ni ha estat un partit de lluita, sinó d'ideal, que té un corrent d'opinió i de respecte formidables fins per a molta gent per a qui això dels respectes és una mena d'antítesi de llur temperament; si els inscrits al cens de la Unió Catalanista han estat en nombre escàs, els devots de la mateixa són incontables, al revés de molts partits polítics, qual cens és gros, més els creients són falsos, i quan el poder s'allunya fugen.

Cinquanta catalanistes de la Unió tenen més poder d'idealitat que tota una esquerra les mentalitats directores de la qual poden capir i portar a la pràctica coalicions polítiques que signifiquen transigència no solament amb les petites rateries dels de baix i els grans negocis dels de dalt, sinó també claudicació en la part fonamental del credo catalanista.

En ares de la puresa dels principis, en homenatge al que significa la Unió Catalanista, molts antics soldats de la mateixa volem continuar-la, i no pas per ansia d'hegemonia personal, del que n'és argument la meua demissió del càrrec de President.

Si, la Unió continuarà, no com a residu pertorbador de noves eclosions, sinó com a llevat que no es pot perdre; llevat perdurablement defensiu contra altres llevats de fermentacions pa-

tològiques que els partits en lluita porten en llur si. Nosaltres hem de conservar el foc sagrat, som vestals que de la necessitat no en fem virtut, ans al contrari, és de la virtut que en fem necessitat imprescindible per a la nostra existència; per això vivim aparentment isolats i a voltes maltractats; amb transigències, amb coalicions, amb lluites a l'istil del dia, hauríem aspirat al poder amb més dret i amb més mèrits que molts d'altres; més no és arribada la hora, i quan dels que avui es belluguen i criden dogmatitzant i definint a son albir ja no en quedarà ni rastre, la Unió Catalanista, sempre ferma, sempre pura, sempre incommobilitat, continuarà la seva obra de veïllar per a la salvació i l'engrandiment de la Patria.

I res més.

ANTONI COLOMER I TUTAU

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

DELS homes que es feien voluntaris per a anar a les guerres, generalment, se'n tenia format un concepte depriment. S'afirmava, o poc menys, que un home que es fes, volenterosament, soldat d'un país en guerra era un individu avorrit de la vida i poc aimant del treball. Aquesta apreciació, que, en absolut, no pot ser certa, s'ha vist, ara, amb el cas dels voluntaris catalans i el cas dels voluntaris d'altres nacions, desvirtuada completament. En l'actual guerra, s'ha demostrat que el voluntariat en els exèrcits, quan la permanència dels exèrcits se fa imprescindible, pot obeir, conscientment, a un estat d'ànim, per part dels que s'allisten voluntaris, en favor dels ideals pel triomf dels quals se brega, se lluita i se fa el sacrifici de una munió de vides humanes.

Els nostres voluntaris, els voluntaris de Catalunya, en la guerra de les nacions, han donat proves d'ésser homes d'ideals. Aventurers, romàntics, somniadors, sí, sí... més homes d'ideals a la fi. Ells sacrifiquen la vida, ells lluiten com a homes d'un poble que anhela, anc que, a voltes, feblement, el triomf de la seva llibertat nacional. I anc que, directament, el sacrifici d'aquells homes, no sigui ofert a Catalunya, és innegable que, triomfant els pobles al·liats, triomfarà, forçosament, l'esperit de llibertat i de civilització que farà tenir vida florent als pobles que s'hauran manifestat contraris al predominí en el propi governament d'elements allunyats i contraris del desplegament complet de la vida civil dels pobles.

La solidaritat nacional de Catalunya ha d'endolcir les penalitats dels nostres voluntaris. Un record, un petit afecte, són suficients per a demostrar a aquells homes que els catalans han interpretat els sentiments que han impulsat i motivat la incorporació dels voluntaris catalans en els exèrcits de la França...

La llista de sotscripció que tenim oberta s'ha vist augmentada amb els donatius següents:

Suma anterior	723'25
ARENYS DE MAR	
A. P.	0'30
BARCELONA	
Josep Giralt.	1'00
Josep Ponsolé i Godó.	5'00
S. S.	1'00
Maria Teresa Vernet i Real.	1'00
Total.	731'50

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cènts.

Una nova violació del dret de gentes

Les deportacions de Flandes

UN nou i refinat turment, contrari a totes les lleis d'humanitat, la dominació alemanya aplicà, durant els dies 22 al 29 d'Abril darrer, damunt del país flamenc de Lille, Tourcoing, Roubaix i municipis d'aquells alentorns.

Farem una mica d'història, per si de cas els nostres lectors no n'estessin prou enterats.

A la matinada del dia 22 d'Abril, pels carrers de les poblacions esmentades, aparegueren uns avisos, de l' *Etappen-Rommandantur*, en els quals es prevenia que els habitants francesos d'ambdós sexes que es jutgés necessari serien trets de les seves cases i enviats a altres regions. Els dits habitants serien esmerçats en treballs agrícoles.

Un nou avis vingué, encare, a aterroritzar més les poblacions esmentades. Deia així:

«Tots els veïns de cada casa, a excepció dels nois menors de 14 anys i llurs mares i els vells, deuràn preparar-se per a ésser transportats, en el terme d'una hora i mitja. Un oficial decidirà, en definitiva, quines persones seràn portades als camps de concentració. A aquest objecte, els habitants de cadascuna deuràn agrupar-se davant d'ella. En cas de mal temps, se'ls permetrà esperar als passadissos exteriors. La porta de cada casa quedarà oberta. Tota reclamació serà inútil. Cap habitant de cada casa, ni tan sols aquells que no hagin d'ésser transportats, podràn abandonar el domicili abans de les vuit del matí, hora alemanya.»

L'Alcalde de Lille, quan s'enterà d'aquests inhumans propòsits, envià al governador militar alemany una protesta en la qual s'hi llegien els estrebats següents:

«Després de les declaracions oficials que heu manat posar per les parets, i en les quals es deia que la guerra no era feta als paisans,

que els drets, els béns i la llibertat de les poblacions serien garantitzats amb la sola condició que es mantingués tranquil·la, jo no hauria pogut creure que hi fos aplicada una mesura tan estrema».

En termes semblants s'exclamà el bisbe de Lille.

El governador militar, fidel a les doctrines de la cultura alemanya, degué considerar que aquelles protestes no eren altra cosa que «un troç de paper», i les seves disposicions, per damunt de tot, foren dutes a terme.

Escamots de soldats, amb música, calada la baioneta i una secció de metralladores, es presentaven, manats per un oficial, davant de les cases on devia efectuar-se la requisita; l'oficial senyalava les persones que havien d'ésser transportades, i aquestes eren arrencades dels braços dels seus per la soldadesca, mentre els sons de la música ofegaven els crits de dolor i els clams d'angoixa i les metralladores eren apostades per a reprimir amb sang qualsevol intent de revolta que el paroxisme de la desesperació pogués fer esclatar. Quadre magnífic, que honorarà les planes de la història de l'imperi alemany, a manca de més brillants victòries!

Un testimoni presencial explica com es portava a terme aquest exili cruel i inoït.

«Els infeliços són reunits, primerament, en un lloc qualsevol, col·legi o temple, i, després, en remades, tots barrejats, gentes de totes les classes i de totes les condicions morals, noies honrades—de 14 i de 15 anys—i dones públiques, entre soldats i músiques, són portats a la estació, d'on surten, durant la nit, sense saber cap a on. El governador militar ho havia dit: «Lluny del front.»

Davant de tanta iniquitat, el Govern francès pregà al representant de l'Estat espanyol a Berlín, que és, actualment, l'encarregat de la defensa dels interessos francesos a Alemanya, per a que demanés una explicació, quan menys, de tan inhumans successos; i l'ambaixador espanyol pogué obtenir una resposta.

El ministre d'Afers Estrangers de l'Imperi no negava res, ni tan sols atenuava res, sinó que, amb el seu cinisme professional, contestava que aquelles persones, en nombre que ignorava, eren esmerçades en treballs de recol·lecció, en benefici de les provincies ocupades, per a procurar queviures als habitants seus, que d'altra façó moririen de fam.

Amb aquestes cànides paraules eren explicades totes les tortures i violacions sofertes per aquelles persones, el nombre de les quals el Ministre ignorava, a pesar de tractar-se de més de 25.000 individus d'ambdós sexes, arrencats de les seves llars per unes tropes que ja serà bonic de veure com mantindran als fronts de combat la gallarda valentia que saben demostrar davant d'uns ciutadans indefensos.

Ara, la França ha adreçat als països neutrals una crida que excita llurs sentiments de justícia i de humanitat i invoca, per a aquests fets, la sanció de la opinió pública de totes les nacions i demana que els països al·ludits provin de fer una enquesta per a depurar la veritat dels fets. «Si el Govern alemany—acaba la Nota francesa—considera falses les nostres notícies, deu oferir-se a una comprovació imparcial i autoritzar, a aquest efecte, les potències neutrals, per a que facin una informació sobre tot quant se relaciona amb als esdeveniments ocorreguts a Lille, Tourcoing, Roubaix i municipis propers, des del dia 22 al 29 d'Abril de 1916. Si s'hi nega, regoneixerà, amb aquesta façó de procedir, la veritat dels fets denunciats.»

La Premsa germanòfila opina, candorosament, que acceptar aquest prec és contrari a les lleis de la neutralitat espanyola. La esmentada Premsa reaccionària es mostra, així, tal com és: emparadora de totes les inhumanitats i totes les baixeses «en nom del pare, del fill i de l'esperit sant».

A TOTS ELS NOSTRES LLEGIDORS

NINGÚ ignora que les enormíssimes dificultats econòmiques que es deriven del sagnant trasbalsament que en l'actualitat pateix Europa arriben a fer-se sentir per tots els indrets del món. No existeix cap organisme constituït, sigui del caràcter que es vulgui, que no es trobi afectat per la repercussió en les llurs interioritats d'aquell desgavell, d'aquella anormalitat que dificulta, que entrebanca la vida social de tots els pobles.

Es en les interioritats de les més ben organitzades empreses periodístiques—tothom ho sab, perquè diàriament tothom pot heuren esment—allà on aquelles dificultats, de caràcter essencialment econòmic, posen en perill l'existència de les publicacions més arrelades i que en època de normalitat gaudien d'una vida florent i exuberant.

L'augment considerable del preu del paper i altres matèries precises i imprescindibles per a la confecció d'un periòdic, han ocasionat l'augment del preu de cost i, per tant, l'augment del capítol de despeses i han interposat, entre l'empresa editora dels periòdics i el públic, una sèrie immensa d'obstacles que per tal d'ésser vençuts, cal recorre—nosaltres podríem fer afirmacions d'alguns casos—a la solució que representa el cercar un nivellament de pressupòsits basant-lo en fonts d'ingressos no sempre plètòrics de moralitat política i, per tant, d'independència.

LA NACIÓ viu la pròpia vida no pas abundantment; LA NACIÓ, ja sabem, els que l'editem i l'escrivim, que ha de rocegar un dèficit que estem decidits, nosaltres, juntament amb tots els bons amics nostres que ens vulguin prestar la llur ajuda, a cobrir-lo totalment, però cal que en aquest sacrifici, immens sacrifici, que nosaltres fem, no hi haguem d'ajuntar la pena, el pesar, el dolor de veure com molta gent que es considera i és considerada dels nostres ajuda a morir, condemna a una mort lenta, a la nostra publicació, editada—repetim-ho—a base de sacrificis personals i metàl·lics.

La nostra base econòmica és, purament i simple, la llista de sotscriptors. Si d'aquesta llista de sotscriptors hem de deduir-ne un bon tant per cent que no satisfàn els rebuts, és evident que la nostra situació econòmica s'anirà agreujant i, per més que la cerquem, no trobarem pas la fórmula de solucionar definitivament aquesta nostra situació. Doncs, bé; cal dir ben alt, ben clar i ben públicament que a l'Administració de LA NACIÓ existeixen, pendents de cobrament, per valor de

2,500 PESSETES

en rebuts de sotscripció endarrerits.

Sotscriptors (?) tenim, nosaltres, que, a pesar d'haver anat rebent, per excessiva magnanimitat nostra, tots els números, tant de «Renaixement» com de LA NACIÓ, fins avui publicats, encare té per satisfer rebuts dels primers anys de «Renaixement». Hi ha manera, així, pesant al damunt nostre una anomalia tan monstruosa, de continuar tenint consideracions a qui no se'n mereix cap, perquè l'actitud amb nosaltres adoptada no és correcta ni pròpia de cap home d'ideals?

Estem fermament decidits a fer el que ja indicàvem en el número anterior, això és: EVIDENCIAR DAVANT DE TOTS ELS NOSTRES AMICS QUINS SÓN ELS NOMS DELS QUE, MALGRAT LA INFINITAT D'AMISTOSOS REQUERIMENTS QUE ELS HEM DIRIGIT, FAN CREIXER A LA SUMA DE

2,500 PESSETES

LA QUANTITAT DE REBUTS INCOBRABLES QUE TENIM EN PODER NOSTRE.

Una vegada més, a partir d'avui, requerirem en el terreny particular als nostres deutors per tal que vulguin satisfer-nos les sotscripcions pendents de pagament. Si al nou requeriment nostre se'ns fa el sord, sense miraments ni contemplacions—que bé masses n'hem tingudes—, començarem a publicar en aquestes planes el noms dels veritables entorpidors de la nostra actuació i la nostra vida periodística.

UAB
Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

AL VOL

Un antiliberal més...

En Joàn Salas i Antón—ja la setmana passada ho vegerem en els periòdics però ens varem abstenir de comentar-ho perquè ens feu esclafir de riure i, ensems, va omplenar-nos d'estupefacció—ha portat als tribunals a qualques dels firmants d'un dels molts i molts telegrames que des de tot Catalunya se li van dirigir amb motiu de la seva deplorable intervenció en el debat que s'entaulà al Congrés de l'Estat amb motiu del plantejament, pels regionalistes, de la qüestió catalana.

La teoria, novíssima i original teoria, que ve a sentar l'home que encare ostenta el càrrec de diputat pel districte de Sabadell, no és propia ni està adequada, ben cert, a qui diu professor idees avançades, progressives i, com a defensor d'aquestes idees, a l'exercici d'una acció política, equivocada o no—per nosaltres equivocada—, se dedica.

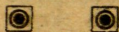
Haguerem cregut sempre, nosaltres, que els homes d'un poble tenien dret a la discussió, a la fiscalització dels actes portats a terme per aquells altres homes interventors directes en la cosa pública i, per tant, també, interventors en les coses que, en general, a aquell poble afectaven, sempre que els ciutadans pòrtessin a terme aquella discussió i aquella fiscalització basant-la en un esperit de civilitat que no convertís els instruments fiscalitzadors en incívils agressions o en grolleries de llenguatge. Més hem de confessar que, ara, amb la darrera entremaliadura de legulei minuscol que en Joàn Salas i Antón ha fet, ens hem convençut que a pesar del superficial verníç republicà que, anc que del segle XIX, ha de volguer significar que s'és posseïdor d'un profund esperit de llibertat, que ostenta el diputat, el discutit diputat, pel districte de Sabadell, en el fons de la seva ànima hi tenen estada i s'hi remouen els procediments d'aquells esperits obscurantistes que afirmaven la intangibilitat de les decisions. llurs apoiant-se en la raó suprema de la força, la foguera, el martiri...

Nosaltres, ni tampoc cap home aimant veritable de la llibertat, no podem conformar-nos amb aquest mesquí i restringit criteri que impossibilitaria, si prosperés i es generalitzés, la lliure discussió o la franca crítica de les actuacions empreses per tots aquells homes, que per la respectiva situació política que ocupen, són susceptibles de la censura o l'aplaudiment i de la simpatia o antipatia dels nuclis populars que, en trobar-se davant les accions, les públiques accions, d'un home, anomenat, amb més o menys justesa, representatiu, ja saben que, humanament, no hi ha res ni ningú que pugui impedir que en les interioritats de la consciència individual i col·lectiva d'aquells nuclis populars s'hi formi i prengui consistència l'anatema, quan són accions amb no massa recitit portades a terme les que així ho exigeixin, o s'hi produeixi espontàniament l'elogi, l'admiració, la regoneixença, quan dignes d'això siguin les accions per aquell home públic realitzades.

A en Salas i Antón ja diguerem temps enrera, quan se produí la llur intervenció en el debat parlamentari sobre la qüestió catalana, que el teníem com a un anticatalà més. Amb motiu d'aquella mateixa intervenció, un telegrama dels innumbrables que de tots indrets de Catalunya varen dirigir-se-li, deia, també, que, després d'aquell parlament, en Salas i Antón—el cooperatista català admirador d'Alemanya perquè a l'Alemanya és el país del món a on hi ha més cooperatives establertes—quedava col·locat en el ren-

gle d'anticatalans... Completeu la nostra opinió d'allavors, ampliem el concepte estampat en aquell telegrama i diguem: En Salas i Antón, després de llur darrera monstruositat, consistent en portar als tribunals a quiscuns firmants d'un telegrama dels molts i molts que li foren enviats, protestant d'una acció pública per ell realitzada, s'ha col·locat, ben visiblement, per cert, en el rengle d'homes antiliberals...

Que no se'n mogui, no, que hi està excel·lentment situat!

Correu de Catalunya

Sant Hilari Sacalm

L'Ajuntament d'aquest poble ha sentit el noble anhel d'aixecar unes escoles, belles, elegants, amples i senzilles alhora. Les que hi existeixen actualment no són dignes; són insuficients i quelcom tristes; i, davant d'això, el Municipi ha vist i sentit la necessitat d'erigir-ne de noves, i que siguin vistoses i capaces, que siguin dignes fogar de la instrucció, que indiquin com aquí, a la muntanya, hi plana gloriósament l'afany de progrés i de cultura, que és afany de nobilíssim benestar, i constitueixi l'element bàsic de l'avenç nacional.

L'anhel altíssim de la Corporació municipal ha fet via cap al camí de les realitats; l'Excel·lentíssim Rector de la Universitat, en Valentí Carulla, l'apoià incondicionalment, i el seu valiosíssim i prestigiós apoià és una promesa ferma de l'èxit, perquè comunica a l'aspiració municipal la plena eficàcia que, potser, podria mancar-li.

Els primers treballs estan fets; els primers treballs, que són de conjunt, d'orientació, d'impuls. S'ha pensat en uns terrenys per aixecar-hi l'edifici escolar, els quals han estat cedits gratuïtament pel seu propietari, l'Antoni Morales i Pérez, fill adoptiu d'aquesta vila; i per tal de cobrir les despeses preliminars, s'obre una subscripció voluntària, car, per a la construcció, s'anirà a un emprèstit, el qual, tal volta, s'ampliarà per a realitzar determinades millores, es pot dir indispensables.

El noble anhel va endavant i porta auguris de fermaça real. Ja ha estat nomenada una comissió per a que, en representació del poble i de la colònia estuènia, gestionin l'obtenció dels recursos primers, constituint-se, així, una comissió impulsora, la qual està formada pels següents individus: Joan B. Lambert, Frederic Wynn, Víctor Pi, Ferràn Cid i Joàn Serras.

La comissió esmentada s'ha dirigit a tots els veïns i estiuejadors d'aquesta vila per a que li aportin els seus donatius, per amor al nostre poble i a la cultura patrià particularment. Aqueixos donatius són l'esforç indispensable que ningú pot negar. La transcendència clara de la empresa, l'evident altíssim valor que suposa això que el nostre Municipi s'emprèn, no exigeix explicacions. És prou alta la obra proposada per a que es facin inútils els seus precs; només l'anunci sol estem segurs que portarà, a tots, la carícia inefable de quelcom que és plaent escoltar, i comunicarà, a tothom, també, el deure d'oferir el respectiu esforç i el generós donatiu que li cal donar al noble ciutadà.

Sense l'ajuda de tots, veïns i estiuejants, seria impossible el lloable propòsit de l'Ajuntament santhilarienc; sense l'esforç de tots, la obra, mancada de mitjans i d'ambient, no esdevindria efectiva. — R. M.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

L'actuació obrera

A la reunió dels marins, convocada per a tractar de la clausura de La Naval i de la reorganització de la mateixa, s'hi prengueren els següents acords:

1.er Que els obrers fogainers i mariners, reunits en assemblea especial, acorden treballar moral i materialment per a la reorganització i expansionament de la Societat.

2.^{on} L'Assamblea autoritzà a la Comissió nomenada, per a lograr, per tots els mitjos legals, l'aixecament de la clausura de la secretària i orientar els obrers, mitjançant el temps que estigui clausurada la secretària i siguin substituïts oficialment els individus de la Junta Directiva.

3.er Que tots els que voluntàriament vulguin contribuir a sufragar les despeses que les gestions de la Comissió ocasionin, poden passar a inscriure's, de sis a nou de la nit, a les llistes que trobaràn al local social.

• A la reunió de delegats de la Confederació Nacional del Treball es discutí la gestió de la Junta del sindicat textíl La Constancia, relacionada amb la darrera vaga de l'art fabril.

Per representants de diferents sindicats foren fets càrrecs i es dirigiren qualques censures als directores d'aquell moviment.

Aquests rebateren els càrrecs que se'ls feia i donaren les explicacions necessàries, amb abundància de detalls i exposició de fets de la tasca realitzada.

Es promogueren vius debats, els quals, després de les conseqüents aclaracions, termenaren donant-se per satisfets els delegats concorrents.

Es procedí a la constitució del Comitè Confederal, que queda integrat pels sindicats següents: Pintors de Barcelona, Constructors de Carruatges, Fusters i Fundidors en Ferre.

• Celebraren reunió extraordinària els paletes de Gràcia, donant-se preferència a la discussió del tema « Sobre el Sindicat únic ».

La discussió fou animada, predominant el criteri de la implantació del Sindicat únic.

La reunió es vegé concorreudíssima.

• Organitzat per la Joventut Socialista, se celebrà, el diumenge passat, el míting de protesta contra el Govern pels atropells de que han estat víctimes els obrers en els darrers conflictes dels marins, carrilaires i textíl.

Feren ús de la paraula diferents oradors—entre ells una dona—historiant els conflictes i refutant els procediments emplets pels que manen, lamentant-se alguns d'ells d'aquest confusionisme imperant en el camp obrer, degut a que no manquen mixtificadors de la ciencia social.

Salvant un lleu incident, l'acte transcorregué normalment, acabant-se a dos quarts d'una.

• El Sindicat d'Estampadors i annex acaba d'aconseguir un nou triomf logrant implantar la jornada de nou hores, i que els posin al corrent, com a les demés fàbriques del respectiu ram, a la fàbrica que el patró Pujol i Casacuberta posseeix a la barriada de Gràcia.

Fins ara, en aquesta fàbrica, s'hi treballaven deu hores, i les festes entremig de setmana no es cobraven.

• La Junta de la Unió d'obers constructors mecànics ha convocat els operaris de la casa Torres i Bordes a una reunió per a tractar d'una diferència existent entre el Sindicat i la casa nomenada, i cercar-hi una forma d'arranjament.

L'expansió de Catalunya

Buenos-Aires

No podem resistir a la pruitja de voler exterioritzar la nostra admiració envers el poble argentí que tant digna i entusiastament ha sabut commemorar la gesta heròica de la seva independència en la primera centuria de llibertat.

Enumerant les múltiples fases del seu desplegament, des de fa un segle, anc que fos en síntesi, ocuparíem llarg espai. Solament volem palesar que el seu avenç comercial, agrícola i remader, abundants fonts de riquesa, es deu al regiment federatiu implantat amb la constitució de la república, fet històric succeït en la vetusta ciutat de Tucumàn, el dia 9 de juliol de l'any 1816, sis després del pronunciament revolucionari contra els que la explotaven.

Un desenfrenament de joia, en patriòtica expansió, s'ha manifestat per carrers i places on la multitud, febrosa, aclamava a la patria lliure, entonant himnes de lluita i de glòria.

Per les nits la ciutat presentava un aspecte brillantíssim, imponent, inenarrable... Les grans vies principals, els llocs públics, els edificis dels grans rotatius, la popular i inconfundible Avinguda de Maig, etc., irradiava la llum en un malgast inversemblant.

Tot el poble endut per idèntic sentiment celebrava la efemèride gloriosa i les diverses col·lectivitats que amb ell conviuen, s'hi adherien.

Els frontispicis de les cases aparegueren coberts de banderes de diferents països, fent honor, orgullosos, al puríssim blau i blanc de les enseïnyes argentines. El cosmopolitisme de la urb immensa es reflectia en els variats colors que flamejaven.

Un detall molt eloqüent: Mentre els colors de la immortal Bèlgica hi eren en abundor, rendint així homenatge al poble brau i màrtir de la llibertat dels pobles, els de l'imperi bel·liscòs, alemany, no es divisaven enlloc. El qui això signa sols vegé banderes d'aquest país en els frontis del Banc Alemany i Companyia Alemanya d'Electricitat.

..

El Casal Català amb lloable propòsit d'aherir-se a les festes del centenari lliberador i, potser, recordant que els Sarren, Parera, Matheu, Llavallol i altres pròcers que ajudaren a la implantació i aïançament de la república, eren catalans, publicà un número especial extraordinari del seu butlletí, amb col·laboració d'argentins i catalans únicament. Són els senyors: Joaquim V. González, Marius Bravo, F. Anibal i Riu, Alfred L. Palacios, Almafuerte, J. Algueró i Lloberas, L. Ros i Segura, Carles Malagarriga, B. Ramentol, R. Monner i Sans, Jeroni Zanné, Teodor Banús i Grau, Martí Dedeu, A. Boixadé i Roura i Pere Roca i Martí.

L'esforç que representa l'editar una revista no es vegé correspost pels qui en portaren la direcció, puix, artística, literària, patriòtica i ortogràficament és ben lamentable. I és que quan hi ha mancament d'eficiència; quan hi han miraments egoistes no hi ha unitat en l'acció ni criteri, equànim, és inútil obstinar-se en fer les coses. Millor és no fer-les.

S'acordà no publicar treballs d'autors catalans en altre idioma que no fos el nostre. Molt bé; perfectament. Idea noble, justa i patriòtica. Noticiaren la decisió als senyors que tenen per costum escriure en castellà, els quals, per raons de

delicadesa, s'hi avingueren. Però hem restat estupefactes al fullejar *Acció Catalana* i veure-hi firmes catalanes conegudes, que mai han escrit en altre idioma que el propi i precisament dels mateixos que acordaren el dessús dit, signant treballs en castellà. Oh, falsa ironia dels homes!

Què diràn, ara, el senyor R. Monner i Sans qui feu el *sacrifici* d'escriure en català; el doctor Carles Malagarriga qui hagué de recórrer a un senyor per a la traducció catalana?

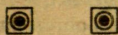
I les habituals firmes, en publicacions anàlogues, de na Gracieta B. de Llorens, Ll. Subirachs i Conill, Joan B. Llonch, etc., etc., per què no hi són a *Acció Catalana*? S'han exclòit o bé han negat la col·laboració? És de creure sigui el primer, car em consta hi han hagut exclusions, D'una sé que ho fou perquè l'interessat, no és, actualment, però ho ha sigut, soci del Casal Català seguint acordada l'exclusió pel C. D.

Sempre vivint i actuant fóra de la realitat! Sempre el personalisme avant posant-se al sagrat deure patriòtic!

Perquè és ben notori que els senyors Monner i Malagarriga no són socis del Casal ni crec ho hagin estat mai.

Sempre fomentant l'allunyament bó i predicant la germanor dels catalans del Plata.

H. NADAL I MALLOL

L'onze de Septembre

Ala reunió celebrada al C. A. de D. del C. i de la I. pels elements que intervénen a la organització dels actes commemoratius de l'11 de Septiembre del 1714, s'hi acordà que sigui el mateix Centre que s'encarregui de la recepció de les corones al peu de la estatua del gloriós conseller.

El Centre, doncs, convocarà, aviat, a una reunió, els diferents agrupaments catalanistes republicans, a l'objecte de que nomenin una representació, que alterni amb les entitats catalanistes encarregades d'organitzar, cada any, els actes commemoratius d'aquella tristíssimament cèlebre jornada de la historia catalana...

..

Traduim d'un diari que surt a Barcelona: »Van molt poc a poc els treballs de construcció del pedestal on deuen quedar definitivament col·locada la estatua d'en Rafel Casanova. Ahir, només s'hi veien treballant uns quants obrers, molt pocs, i, si continuà així, pot afirmar-se que hi haurà obra per a molt temps.»

..

Pel dia 10 del present mes, la Joventut Catalanista La Tralla, del Casal Catalanista del Districte II, ha organitzat una funció patriòtica en remembrança de la perduda de les llibertats catalanes, la qual tindrà lloc en el Gran Teatre Espanyol, representant-se, per la companyia d'en Salvador Farrerons, el drama «Un qüefe de la Coronela» i el monòleg «Mestre Olaguer».

GUAITA

Si no fossim optimistes, hauríem de creure, forçosament, que no tenim remei. Bé n'hem parlat de la situació actual; bé n'hem deduït la conveniència de posar esmena a un munt d'anormalitats que dificulten la nostra vida; bé hem afirmat en diferents ocasions que no podíem sofrir ajornament! Emprò els catalans d'ara, com els demés forçats subdits de l'Estat espanyol, creuen que a l'estiu els problemes no ho són; que els que pateixin fam i misèria poden esperar molt bé l'hivern.

I es'que, tots, patim el mal de confiar les solucions als professionals de la política, oblidant-nos que aqueixos no acíuen quan interessa a la col·lectivitat, sinó quan i com interessa a les seves conveniències polítiques.

Recordem, només, quan la primavera, que en el Parlament espanyol s'hi prometien, per tots els polítics, els d'aquí i els d'allà, diverses reformes que havien d'alleugerir els dolors conseqüència de l'actual conflicte europeu. Passà el temps, i com estava per tots previst i en aqueixes planes havíem anunciat, fou tot com un castell de focs artificials amb molt llampegueix i tronades, però cap eficàcia, no res definitiu.

Fem avui aqueix breu comentari, perquè després del silenci que voluntariament s'han imposat tots els polítics professionals, ara que ja es parla de quan se reobrin les Corts espanyoles veiem gent que s'entusiasmen amb sols l'anunci de nous projectes econòmics, que diuen pensen presentar els governants d'Espanya, talment com si aqueixos governants fossin inconeguts i l'Espanya política hagués sofert algun trasbalsament.

Ningú, recorda ja, que des de fa dos anys els governants espanyols vénen estudiant — al menys ho diuen — els projectes econòmics que calen per a aminorar els efectes que es pateixen de la crisi mundial. En aqueixos dos anys hi ha hagut temps en el Parlament per a parlar de tot menys de la crisi econòmica, i quan aqueixa devingué en forma menaçant, se tancaren les boques dels polítics que d'allà i d'aquí cerquen en tot temps ocasió per a lluir la seva oratoria, i el govern patriarcal, curós de sa missió, gelós de la seva força, posava en acció tota la materialitat de la seva fortalesa, ofegant momentàniament aquella acció que fou no res més que una guspira del grandios incendi que vénen abrindant les dificultats econòmiques dels que no paguen contribució, ni tallen cupó, però tenen necessitat de llescar pa per a petites boques que clamen just el menester per al sosteniment de la propia vida.

Els polítics professionals, en tant, viuen un regalat estíueig on mellor els sembla, amb l'eterna excusa del repòs de forces que no han pas usat per al profit col·lectiu, i se preparen per a una nova campanya de parlaments buïts, discutint sobre projectes que si són ventafosos per al poble no s'aprovaran, i tornarem a ésser a Nadal amb nou tancament de Corts.

Això no és nou: és la cançó de sempre. No obstant, hi hauràn molts babaus, d'allà i d'aquí, que seguiràn creient en l'acció d'aqueixos comedians de la tragedia popular.

Malgrat això no som pessimistes. Perquè creiem en el poble prou força de voluntat per a quan arribi el convenciment absolut de tanta farsa, transformar el que calgui. I ho veurem.

F.

Una lletra del Doctor Martí i Julià

DE l'ex president de la Unió Catalanista el doctor Domènec Martí i Julià, propulsor i definidor, a Catalunya, del nacionalisme socialista, hem rebut les següents ratlles:

Senyor Director de LA NACIÓ

Volgut amic: Vulguin rebre, vostè i els amics redactors d'aquiescèndic, el meu agraiment cordial i fonament patriòtic, per les manifestacions que, referents a la meua persona, han publicat en el número 56 de LA NACIÓ.

La meua regoneixença és grossa, més jo no em puc estar de dir-los «així sí» i de pregar-los que aiximateix restin fidels a la ètica política que és la meua norma i que és inseparable de la ideologia nacionalista-socialista. No la oblidin mai, malgrat que els dugui a tots els contratemps, com m'ha passat a mi.

De vostès, bons amics, segur servent

D. Martí i Julià

De les paraules del nostre estimat doctor Martí i Julià, ara i sempre, n'hem fet un manament per a la nostra consciència. És per això que, davant de la lletra suau rebuda, davant del contingut de la mateixa, a la Redacció de LA NACIÓ sols li resta dir que la fidelitat que servarem als procediments i a les idealitats apreses aprop, ben aprop, del doctor Martí i Julià, el català exemplar, serà, en nosaltres, una virtut infrangible i eterna.

Per Catalunya i el món som nacionalistes-socialistes, i és per Catalunya i el món que mantindrem la dignitat, la integritat i la puresa dels nostres idealismes.

Unió Catalanista Secció Oficial

Al'Ajuntament de Girona, la Junta Permanent de la Unió Catalanista, ha dirigit la comunicació següent:

• La Unió Catalanista, integrada per elements representatius de totes les comarques de Catalunya, amargada pels agravis inferits a la ciutat de Girona, a vós i a vostres honorables companys de Consistori fa present la seva més absoluta adhesió a la justa protesta popular que cristal·litza en el document firmat sense abstencions en la jornada del 21 del corrent mes, fent-vos saber alhora que hasentit pregona satisfacció per la serena i catalana dignitat amb que en ell velleu pels furs del dret i de la raó.

- Visqueu molts anys pel bé de la patria.
- El secretari general, Ricard Margarit; el vice-president, Pere Manén i Artés.
- Il·lustre senyor Alcalde president de l'Excel·lentíssim Ajuntament de Girona.

..

Per la Secretaria de Relacions Exteriors, s'és cursada comunicació de remerciament al salut que, amb motiu de la fundació de la entitat Saba Marinenca, a Lluçmajor, endreça, el president, Damià Contestí, a la Unió Catalanista.

En aquest comunicat nostre, s'hi feia constar l'adhesió de la Unió a l'acte inaugural, que tingué lloc el dia 27 d'Agost, i en qual document s'encoratjava a la Junta de Saba Marinenca a intensificar la integració de les illes al moviment nacional de Catalunya.

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH
BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

Els conflictes socials

ELS MECANICS

Per haver sigut despedits alguns dels obrers que treballen en la Societat Anònima «España» ha esclatat la vaga de mecànics en els tallers de dita casa.

De l'entrevista tinguda pels representants dels Sindicat i la Direcció de dita casa, no se n'ha tret cap resultat satisfactori. Dit Sindicat, per acord de Junta, ha fet seva la vaga que ha esclatat, el que pot ésser causa d'un seriós conflicte, degut a la intransigència fins ara observada per part dels burgesos de l'esmentada casa.

ELS VERNIÇADORS I EBENISTES

La vaga que amb motiu d'haver sigut despedit el delegat del Sindicat esclatà a la serradora d'en Llorenç Casas, segueix igual.

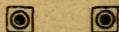
Reunits els fusters, ebenistes i verniçadors, acordaren declarar el boicot a dita casa, fent avinent a tots els burgesos que facin serrar la fusta en dits tallers que els obrers empleats en els seus abandonaran el treball instantaniament.

ELS CONTRAMESTRES

Un nou triomf acaben d'assolir els contramestres amb l'acceptació per part dels burgesos Orpi i Tomàs, propietaris d'una fàbrica textil de Sant Martí, de la totalitat de les peticions fetes per la societat de contramestres El Radium.

Aquesta era la única fàbrica de dita barriada que estava pendent de solució.

El conflicte queda, doncs, localitzat en la barriada de Sans, on encare hi queden quatre rapatanis que se resisteixen a accedir al sol·licitat pels contramestres.

NOVES

El volgut amic nostre J. Rodergas i Calmell ha marxat a París. Des d'allà, ens té promès l'enviament de cròniques que espereu amb fort interès, puix elles seràn la visió serena i exacta de l'estat d'ànim i manera d'ésser actual de l'admirable esperit parisenc.

És quasi segur, a més, que, aprofitant el motiu del seu viatge, el nostre amic doni algunes conferències referents al sentiment català davant la guerra europea.

Nosaltres desitgem a l'amic Rodergas una plaenta estada a la capital de la República Francesa, aon tan bona tasca en profit de Catalunya pot realitzar...

..

Corresponent a les felicitacions que el C. D. de l'A. P. de la E. C. adreça als Diputats que recentment, al Congrés de l'Estat, votaren la proposició presentada demanant la oficialitat de la llengua catalana a Catalunya, la Protectora ha rebut dugues afectuoses cartes de regreïament dels Diputats catalans Ventosa i Morera i Galicia.

Del Diputat a Corts per Marquina Josep Pau d'Azillona ha rebut la següent:

« Associació Protectora de la Ensenyança Catalana. — Barcelona.

• Respectables senyors meus: Perdonin-me

que els escrigui en castellà, puix no domino el català, anc que l'entenc perfectament.

• Agraeixo en l'ànima la felicitació que em dirigeixen, no perquè jo l'hagi merescut votant la proposició de cooficialitat de l'idioma català, com deien allà dalt, encare que jo la vâreig votar ententent, i volent, la oficialitat, a seques, sinó perquè m'entusiasma la decisió i energia amb que els catalans defensen els drets de la terra propia.

• No solament en la qüestió de l'idioma, més en les altres, tant o més transcendents, en les que recaben, per a Catalunya, la participació en el seu governament propi, al qual tenen dret, em tindran sempre al seu costat.

• I, amb això, no crec tenir dret a l'agraïment, ni molt menys a l'admiració de vostès, puix que compleixo senzillament un deure de basc, germà, en la desgracia, del català.

• Tant de bò, ens apleguem, algun dia, per a festejar el triomf comú, i al Gora Euzkadi! vostre pugui jo contestar, enterament satisfet, Visca Catalunya!

• Séu afectíssim segur servent que els estreny les mans

Azillona'tar Joseba Paul

..

El Centre Català de l'Havana recorda, als catalans que s'embarquin cap a la capital d'aquella República, que, si volen evitar-se les traves que la llei d'immigració cubana posa als que hi arriben, amb perill d'ésser reembarcats, poden inscriure's com a socis del Centre nomenat, abans de sortir de Barcelona, o del port d'aon deguin salpar.

Aqueixa important societat ofereix les garanties legals necessaries per a que els esmentats perills desapareguin.

Per a inscriure's soci del Centre Català de la Havana, s'ha d'acudir al delegat, a Catalunya, Josep M.ª Folch i Torres, a les Oficines de la Societat d'Atracció de Forasters, Rambla del Centre, 30, Barcelona.

..

El dia 10 del corrent tindrà efecte a Sant Cugat del Vallès una cursa de resistència sobre el trajecte Sant Cugat-Sardanyola-Sant Cugat —dèu quilòmetres—, organitzada pel Centre Excursionista Barcelonès i patrocinada per l'Ajuntament i la colònia estiuènia de Sant Cugat.

Ja es detallaràn, amb l'anticipació necessaria, les condicions de la cursa, així com, també, els premis que es concediràn. Mentretant, s'avisava als pedestristes i entitats que vulgen pendre-hi part que les inscripcions poden fer-se tots els dies, de dugues a tres de la tarde i de dos quarts de vuit a les nou de la nit, al domicili d'en Josep Sitjar, Corribia, 25 i 27, según, previ abonament de pessetes 0,75 com a dret d'inscripció, fins el dia 8 inclúsiu del corrent mes de Setembre.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

C. E. d'Arts Gràfiques.—Mallorca, 257 bis